

**Ομιλία της Υπουργού Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
στην ημερίδα για τη συγκρότηση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων**

(Αθήνα 25-2-2010)

Στις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για ένα πολύ μακρό χρονικό διάστημα η ελεύθερη διακίνηση των πολιτών δυστυχώς έπονταν της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων και αγαθών. Η δημιουργία της ενωμένης Ευρώπης ωστόσο δε μπορεί να περιορίζεται στη δημιουργία μιας κοινής αγοράς ή να ταυτίζεται με τη δημιουργία ενός κοινού νομίσματος. Όλοι διαπιστώνουμε αυτές τις μέρες πόσο αρνητική είναι για την εικόνα της Ευρώπης και πόσο μοιραία για τη χώρα μας (όπως και για άλλες χώρες του Νότου) η μονοσήμαντη θεώρηση της ενωμένης Ευρώπης ως μιας οικονομικής και νομισματικής Ένωσης.

Η ενωμένη Ευρώπη δεν αφορά μόνο τις αγορές, τα αγαθά, το κοινό νόμισμα. **Αφορά κυρίως τους πολίτες**, οι οποίοι όντας Έλληνες, Γάλλοι, Γερμανοί, Πολωνοί αναπτύσσουν παράλληλα με την εθνική τους συνείδηση και μια ευρωπαϊκή συνείδηση θεωρώντας το όραμα της ενωμένης Ευρώπης και δικό τους όραμα. Σε μια Ευρώπη χωρίς σύνορα δημιουργούνται νέες εκπαιδευτικές και εργασιακές ευκαιρίες, δίνεται η δυνατότητα σε εκπαιδευόμενους και εργαζόμενους να ξεπεράσουν τα στενά εθνικά, κλαδικά και τοπικά όρια, να γίνουν φορείς και δέκτες πολλαπλών ερεθισμάτων, να συγκροτήσουν κοινή ευρωπαϊκή συνείδηση απαλλαγμένη από φοβικά σύνδρομα και τελικά να δημιουργήσουν σε ένα ευρωπαϊκό και παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Η στατικότητα και η ακινησία δε συμβαδίζουν με τη φυσική ανάγκη του ανθρώπου για αλλαγή, για δράση, για εξέλιξη.

Πιστοποιημένες δεξιότητες και προσόντα, σε τελική ανάλυση, σημαίνουν καλύτερες επαγγελματικές προοπτικές, περισσότερες ευκαιρίες επιτυχίας, λιγότερο άγχος εργασιακής ανασφάλειας. **Το «μπορώ» που λέει κάθε Έλληνας στον εαυτό του, είναι σημαντικό να μπορεί να το έχει πιστοποιημένο και στα μάτια των άλλων.** Διότι αυτό τον βοηθά να βγει στην αγορά εργασίας, εθνική και ευρωπαϊκή, με περισσότερα πλεονεκτήματα. Και περισσότερα πλεονεκτήματα, μεταφράζονται σε καλύτερες αμοιβές.

Αν η «τυπική» μάθηση και η «άτυπη» αλλά ουσιαστική μάθηση, περπατούν σε απέναντι όχθες του ποταμού της καθημερινότητας, ποτέ δεν θα συναντηθούν και αυτός που χάνει ευκαιρίες είναι ο Έλληνας επαγγελματίας, ο Έλληνας τεχνίτης, ο Έλληνας επιστήμονας, ο Έλληνας άνεργος. Αν όμως δημιουργήσουμε μια σταθερή γέφυρα, θα δώσουμε και ευκαιρίες και προοπτικές. **Η γέφυρα αυτή είναι το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων για τη Δια Βίου Μάθηση.**

Οι μεταβιομηχανικές κοινωνίες δεν είναι κοινωνίες ανειδίκευτων, αλλά αντίθετα είναι **κοινωνίες της γνώσης**. Περισσότερο από κάθε άλλη κοινωνία του παρελθόντος συνδέεται σήμερα η κατοχή και η αξιοποίηση της γνώσης με την πρόσβαση σε κοινωνικές θέσεις και υψηλές αμοιβές σε ατομικό επίπεδο και με την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας σε συλλογικό επίπεδο. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, όπου η γνώση θεωρείται ο πιο σημαντικός παράγοντας για την ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας, **οι ικανότητες, οι δεξιότητες και οι γνώσεις των πολιτών αποκτούν κυρίαρχη θέση.**

Είναι το αναπτυξιακό κεφάλαιο της κάθε χώρας και η επένδυση για το μέλλον της.

Μέχρι σήμερα στη χώρα μας δεν υπήρχε ένα **ενιαίο σύστημα αναγνώρισης και πιστοποίησης** γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που να συμπεριλαμβάνει όλες τις μορφές εκπαίδευσης, κατάρτισης και επαγγελματικής εμπειρίας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα, δηλαδή το τι γνωρίζει, κατανοεί και είναι ικανός να κάνει κάποιος μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδρομής, είτε προέρχεται αυτή από την εκπαίδευση και την κατάρτιση, είτε από τη μη τυπική ή άτυπη μάθηση, είτε από την επαγγελματική και κοινωνική εμπειρία των πολιτών, δεν αναγνωρίζονται και δεν αξιοποιούνται.

Τι σημαίνει για κάποιον ενήλικο το γεγονός ότι έχει παρακολουθήσει μαθήματα Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού σε ένα Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων; Τι σημαίνει για κάποιο νέο το γεγονός ότι έχει πάρει δίπλωμα καυστηρατζή από ένα ΙΕΚ; Τι σημαίνει για έναν αγρότη που έχει παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια για νέες μεθόδους βιολογικής καλλιέργειας; Τι σημαίνει για κάποια νέα το γεγονός ότι έχει πάρει μια βεβαίωση σπουδών από ένα Κέντρο Ελευθερών Σπουδών ως μακιγιέρ, ως συντηρητής έργων τέχνης ή ως σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού;

Πώς συνδέονται μεταξύ τους οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αποκτά κάποιος στη διάρκεια της ζωής του; Πώς συσχετίζονται με επαγγελματικά προσόντα και πώς συνδέονται με την απασχόληση; Τι αξία έχουν τα προσόντα αυτά στην αγορά εργασίας; Τι αξία έχουν πέρα από στενά κλαδικά και εθνικά όρια;

Το Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων στο πλαίσιο της νέας πολιτικής για τη διά βίου μάθηση θέλει να θέσει **σε νέα βάση το θέμα της αναγνώρισης της μάθησης και της πιστοποίησης των προσόντων** που αποκτά ο πολίτης στη διάρκεια της εκπαιδευτικής του διαδρομής, της επαγγελματικής του πορείας, της κοινωνικής του συμμετοχής.

Για το σκοπό αυτό προτείνει τη συγκρότηση **εντός του 2010 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων για τη δια βίου μάθηση**, σε αντιστοιχία με το Ευρωπαϊκό.

Η Ελλάδα ξεκινά την προσπάθεια θέσπισης Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με καθυστέρηση δυο χρόνων και έχοντας απουσιάσει από τις ευρωπαϊκές εξελίξεις και σε αυτόν τον τομέα.

Η συντριπτική πλειοψηφία των 32 χωρών που μετέχουν στο πρόγραμμα Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010 βρίσκονται είτε σε διαδικασία ανάπτυξης είτε έχουν επίσημα δεσμευτεί για τη δημιουργία Εθνικών Πλαισίων Προσόντων (NQF) σε αντιστοιχία με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) μέσα στο 2010.

Με το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF)** η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε ένα ευρωπαϊκό σύστημα αναφοράς για να προωθήσει τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των προσόντων. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων για τη Δια Βίου Μάθηση (EQF) είναι η σημαντικότερη πρωτοβουλία για τη δια βίου μάθηση στην Ευρώπη αφού στοχεύει στο να γεφυρώσει διαφορετικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και να επιτρέψει την επικοινωνία μεταξύ τους.

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) είναι στην πραγματικότητα ένας «μεταφραστικός» μηχανισμός που προσπαθεί να καταστήσει κατανοητά και να δώσει πληροφορίες για το περιεχόμενο, το προφίλ και την αξία των (επαγγελματικών) προσόντων ανεξάρτητα από εθνικά και κλαδικά σύνορα.

Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας ξεκινά άμεσα τις διαδικασίες για τη συγκρότηση Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και στη χώρα μας. Η δημιουργία Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι μια **μεγάλη ευκαιρία**. Μια ευκαιρία να απαγκιστρωθούμε από αγκυλώσεις του παρελθόντος, να βάλουμε μια τάξη στο άναρχο πεδίο των κάθε είδους βεβαιώσεων και πιστοποιητικών που δίνονται από φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης και μέσα από διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας να καταστήσουμε διαφανή τα προσόντα που αποκτούν εκπαιδευόμενοι κάθε ηλικίας και κάθε κατηγορίας.

Γιατί χρειαζόμαστε ένα Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:

- Για να εξορθολογίσουμε το σύστημα αναγνώρισης και ταξινόμησης των προσόντων που αποκτούνται από κάθε λογής μαθησιακές διαδρομές.
- Για να μπει μια τάξη στο άναρχο πεδίο της μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Για να προωθήσουμε τη διαφάνεια και συγκρισιμότητα των διαφόρων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης εντός και εκτός συνόρων.

- Για να αποκτήσουμε μια διεθνώς αναγνωρισμένη δομή, στη βάση της οποίας κάθε τύπος μαθησιακού αποτελέσματος αναγνωρίζεται, προσμετρείται και συσχετίζεται με τα άλλα.
- Για να αποσαφηνιστεί η σχέση μεταξύ των διαφόρων τίτλων σπουδών στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Για να προχωρήσουμε σε διαδικασίες αναγνώρισης και αποτίμησης της άτυπης μάθησης και της εργασιακής εμπειρίας.
- Για να συνδέσουμε τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων με την απασχόληση και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Για να γκρεμίσουμε τα αδιέξοδα και τις στρεβλώσεις που σήμερα υπάρχουν στις διαδικασίες διά βίου μάθησης.

Τι εννοούμε με τον όρο προσόντα;

Με τον όρο προσόντα εννοούμε τα πιστοποιημένα πτυχία, διπλώματα και τίτλους σπουδών που προέρχονται τόσο από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα όσο και από μαθησιακές δραστηριότητες που εντάσσονται στη μη τυπική και άτυπη μάθηση.

Στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων **δεν κατηγοριοποιούνται άτομα**, αλλά μαθησιακά αποτελέσματα και επαγγελματικές διαδρομές.

Ποιος είναι ο στόχος μας;

Με τη συγκρότηση ενός ενιαίου Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στόχος μας είναι όλες οι μορφές τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης όλων

των βαθμίδων να **συσχετίζονται** μεταξύ τους, τα αποτελέσματά τους να **αναγνωρίζονται και να πιστοποιούνται** στη βάση μιας συμφωνίας που θα διασφαλίζει την ποιότητα και την αμοιβαία εμπιστοσύνη κράτους και κοινωνικών εταίρων. Κατά αυτόν τον τρόπο το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων θα ενισχύει τη διαφάνεια στα επαγγελματικά προσόντα, θα διευκολύνει την πρόσβαση και την πρόοδο σε διαδικασίες διά βίου μάθησης και θα υποστηρίζει καλύτερα τη σχέση εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων **δεν απονέμει προσόντα** αλλά απλά τα κατατάσσει σε επίπεδα και τα περιγράφει με όρους μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η απονομή των προσόντων θα παραμείνει αρμοδιότητα των εθνικών φορέων.

Βάση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι η **συνολική θεώρηση της μάθησης** με έμφαση **στα αποτελέσματα των μαθησιακών δραστηριοτήτων** (εκροές), ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αποκτήθηκαν.

Δε θα πρέπει να μας ενδιαφέρει δηλαδή το αν κάποιος έμαθε γερμανικά στο σχολείο, στο Ινστιτούτο Γκαίτε ή μόνος του στο σπίτι κάνοντας χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού. Αυτό που πρέπει να αναγνωρίζεται και να πιστοποιείται είναι οι γνώσεις που απέκτησε, το αν δηλαδή κάποιος είναι σε θέση να κατανοεί και να χειρίζεται τη γλώσσα και σε ποιο επίπεδο είναι ικανός να το κάνει.

Ο προσανατολισμός στο αποτέλεσμα είναι μια ριζοσπαστική αλλαγή. Απαιτεί από όλους μας αλλαγή σκέψης και προσέγγισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, απομάκρυνση από το «φορεοκεντρικό»

μοντέλο εκπαίδευσης. Τα πιστοποιητικά και οι βεβαιώσεις που χορηγούνται σήμερα είναι στενά συνδεδεμένα με το φορέα που τα εκδίδει και δε σχετίζονται ούτε μεταξύ τους ούτε ενθαρρύνουν διαδρομές διά βίου μάθησης. Τα προσόντα που αποκτώνται δεν απεικονίζονται σε αυτά.

Δεν ενδιαφερόμαστε για τις ετικέτες. Το πώς αυτοπροσδιορίζεται ένας εκπαιδευτικός φορέας στις βεβαιώσεις ή στους τίτλους σπουδών που διανέμει δεν ενδιαφέρει. Αυτό που ενδιαφέρει και έχει σημασία για τον εκπαιδευόμενο, την πολιτεία και την αγορά εργασίας είναι το τι κρύβεται πίσω από αυτό. Δηλαδή ποιες γνώσεις, ποιες δεξιότητες, ποιες ικανότητες, ποια προσόντα τελικά αποκτήθηκαν μέσω μιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής διαδρομής και αν αυτά αναγνωρίζονται και αξιοποιούνται από την κοινωνία και την αγορά εργασίας. **Σημασία δεν έχει το τι γίνεται κάποιος βάσει ενός πιστοποιητικού, αλλά το τι μπορεί να κάνει.**

Ο Μπιλ Γκέιτς δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει τις σπουδές του γιατί στο μεταξύ δημιούργησε τη Microsoft. Ο συμβατικός τρόπος θεώρησης στην Ελλάδα θα τον κατέτασσε σε ένα χαμηλό επίπεδο προσόντων (επίπεδο 3). Αν όμως το κέντρο βάρους στραφεί στο τι ο Μπιλ Γκέιτς γνωρίζει ουσιαστικά, στο τι μπορεί στην πραγματικότητα να κάνει, τότε είναι σίγουρο ότι το επίπεδο επαγγελματικών προσόντων του είναι πολύ υψηλότερο από αυτό στο οποίο θα τον κατατάσσαμε με βάση τα τυπικά του προσόντα.

Στη χώρα μας παρά το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος των επαγγελματικών προσόντων των πολιτών προέρχεται από διαδρομές

άτυπης μάθησης δεν υπάρχει **τρόπος αναγνώρισης και πιστοποίησης της άτυπης μάθησης**. Κάποιος που έμαθε δηλαδή κοντά στον πατέρα του την τέχνη του υδραυλικού ή του χτίστη π.χ. χωρίς να έχει πάει ποτέ σε κάποια σχολή, μπορεί και ασκεί το επάγγελμα χωρίς να του ζητηθεί κάποια βεβαίωση που να πιστοποιεί τα προσόντα του. Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβλήματα δυο ειδών:

- Από τη μια **προβλήματα στους αποδέκτες των κακής ποιότητας υπηρεσιών** λόγω έλλειψης επαγγελματισμού (θυμηθείτε το τραγικό περιστατικό σε ξενοδοχείο της Θεσσαλονίκης που είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο δυο ανθρώπων από δηλητηριώδεις αναθυμιάσεις λόγω πλημμελούς ελέγχου του καυστήρα).
- Από την άλλη **προβλήματα στους ίδιους τους εργαζόμενους** μια και χωρίς αναγνωρισμένα και πιστοποιημένα προσόντα οι δυνατότητες απασχόλησης και οι ευκαιρίες επαγγελματικής ανέλιξης είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Η εργασία σε αυτές τις περιπτώσεις είναι δυνατή μόνο μέσα από ένα πλέγμα προσωπικών ή πελατειακών σχέσεων που δημιουργούν εξαρτήσεις και στρεβλώσεις σε όλους τους επαγγελματικούς χώρους.

Μέσω του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων θα δοθεί η δυνατότητα σε ανθρώπους που απόκτησαν προσόντα μέσα από διαδρομές διά βίου μάθησης να μπορούν να τα αναγνωρίσουν και να τα πιστοποιήσουν ανεξάρτητα από ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ανεξάρτητα από κλειστές και γραφειοκρατικές διαδικασίες, οι οποίες αναπαράγουν

συστημικά τον εκπαιδευτικό, επαγγελματικό και κατ' επέκταση τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Σύμφωνα με μελέτες (του Καναδού Livingstone) για την άτυπη μάθηση αυτό που βλέπουμε και αναγνωρίζουμε ως γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες ενός ατόμου είναι μόνο **η κορυφή του παγόβουνου**. Τα 7/8 της μάζας ενός παγόβουνου είναι κρυμμένα. Το ίδιο συμβαίνει και με τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων. Ένα μεγάλο μέρος τους δεν είναι ορατό, δεν αναγνωρίζεται και δεν συνεκτιμάται στα προσόντα κάποιου. Με τη δημιουργία του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στόχος μας είναι οι γνώσεις που παραμένουν «κρυφές», οι δεξιότητες που δεν αναγνωρίζονται να έρθουν στην επιφάνεια, να εκτιμηθούν, να πιστοποιηθούν και να γίνουν πρακτικά χρήσιμες στον πολίτη.

Στόχος μας είναι να **αποδεσμευτούν δημιουργικές δυνάμεις** στη χώρα μας και να δομηθεί ένα **ισχυρό δίκτυο δια βίου μάθησης**, να προωθηθεί **η ισότιμη αποτίμηση μεταξύ γενικής, επαγγελματικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, η διαπερατότητα και η ευελιξία επιλογής μεταξύ γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης**, να εδραιωθεί μια γενική κουλτούρα μάθησης με επίκεντρο τον πολίτη, να αποκτήσει η γνώση και η μάθηση τη θέση που της αξίζει.

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων μας δίνει την ευκαιρία να βρούμε κοινά σημεία σε εκπαιδευτικές και επαγγελματικές διαδρομές που μέχρι τώρα δε σχετιζόνταν μεταξύ τους μια και η βασική διάκριση ήταν αυτή μεταξύ φορέων παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ο προσανατολισμός στο αποτέλεσμα της μαθησιακής διαδικασίας φέρνει τον **εκπαιδευόμενο**

στο κέντρο της προσοχής, μια και αυτός είναι ο φορέας των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, επαγγελματικά προσόντα αποκτώνται μέσω μιας ποικιλίας εκπαιδευτικών και επαγγελματικών διαδρομών που επιλέγονται με περισσότερους ή λιγότερους βαθμούς ελευθερίας από τους ενδιαφερόμενους.

Επαναλήψεις, χάσιμο χρόνου και διπλός κόπος πρέπει να αποφεύγονται. Μια κοινωνία που θέλει να βασίζεται στη γνώση δε μπορεί να κάνει αποδεκτό το γεγονός ότι αποφάσεις που παίρνονται σε μια πρώιμη φάση της ζωής είναι μη αντιστρέψιμες. Χρειαζόμαστε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που να παρέχει **ποικιλία ισότιμων εκπαιδευτικών διαδρομών**, ανοιχτό, ευέλικτο, χωρίς μονόδρομους και χωρίς αδιέξοδα. Γιατί οι άνθρωποι εξελίσσονται με βάση τα εφόδια που τους παρέχονται, τις δυνατότητες που τους δίνονται και το πώς οι ίδιοι τις αξιοποιούν.

Σε κάθε φάση της ζωής και από όποιο σημείο και αν ξεκινά κανείς πρέπει να έχει τη δυνατότητα ανέλιξης, τη δυνατότητα να αναπτυχθεί σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του, και τόσο τα ενδιαφέροντα όσο και οι ανάγκες του αλλάζουν στο πέρασμα του χρόνου.

Ποιοι ωφελούνται από το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων;

- Αρχικά **οι εκπαιδευόμενοι**, οι οποίοι αντιλαμβάνονται πως αξίζει να προσπαθήσουν, αφού οι προσπάθειές τους αναγνωρίζονται και συνεκτιμώνται στα προσόντα τους, ενώ παράλληλα

αποσαφηνίζεται το επίπεδο των τίτλων σπουδών που τους χορηγούνται.

- Στη συνέχεια **οι εργαζόμενοι**, οι οποίοι θα αντιμετωπίζουν λιγότερα εμπόδια στην προσωπική και εργασιακή τους ανέλιξη εφόσον τα προσόντα τους θα αναγνωρίζονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και θα ευνοείται η κινητικότητά τους εντός και εκτός των συνόρων.
- **Οι φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης** ενδυναμώνονται και διασφαλίζεται η ποιότητά τους εφόσον η εκπαιδευτική διαδικασία συνδέεται πλέον με αναγνωρισμένα standards (πρότυπα) και προγράμματα που οδηγούν σε συγκεκριμένα προσόντα.
- **Οι εργοδότες** θα μπορούν να συγκρίνουν προσόντα από διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές και θα διευκολύνονται στην επιλογή προσωπικού μέσω της διαφάνειας που διασφαλίζει το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, εφόσον περιγράφει το επίπεδο και το περιεχόμενο του προσόντος, δηλαδή τι μπορεί να περιμένει κάποιος από τον κάτοχο ενός συγκεκριμένου πιστοποιητικού.

Ένα παράδειγμα κινητικότητας

Ο Πολωνός υδραυλικός πριν από μερικά χρόνια ήταν ένα σημείο αναφοράς στη Γαλλία για θέματα κάλυψης αναγκών της αγοράς εργασίας με «εισαγόμενους» τεχνίτες που σχεδόν πάντα τα προσόντα τους κάλυπτε ένα πέπλο αδιαφάνειας. Σε μια Ευρώπη με ένα εν λειτουργία Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων που συνδέεται με

τα αντίστοιχα Εθνικά Πλαίσια Προσόντων η αναγνώριση του περιεχομένου των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, δηλαδή του προφίλ προσόντων κάποιου εργαζόμενου, θα είναι μια διαφανής και πιθανόν αυτοματοποιημένη διαδικασία τόσο από τον εργαζόμενο όσο και από τον εργοδότη. Ο Πολωνός υδραυλικός θα έρθει και θα βρει δουλειά καθιστώντας διαφανή τα προσόντα του τόσο στη χώρα μας όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Γιατί να μην ακολουθήσει την αντίστροφη διαδρομή και ο Έλληνας μάγειρας; Δε θα είχε ενδιαφέρον για ένα νέο άνθρωπο που μόλις έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του στη μαγειρική τέχνη στην Κέρκυρα, να μπορεί να μετακινηθεί και να αναζητήσει εργασία σε κάποια άλλη χώρα, την Ιταλία για παράδειγμα, «μεταφράζοντας» τα προσόντα του στο αντίστοιχο επίπεδο του Ιταλικού Πλαισίου Προσόντων; Μια μετάφραση που θα του επιτρέπει τόσο την ευκολότερη αναζήτηση εργασίας όσο και την πιθανότητα συνέχισης σε ένα ανώτερο επίπεδο εκπαιδευτικής διαδρομής.

Η Ελλάδα καθυστέρησε να ξεκινήσει τις διαδικασίες συγκρότησης Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, κάποιες χώρες έχουν ήδη ολοκληρώσει τα δικά τους. Είναι σημαντικό να συμμετέχουμε στις ευρωπαϊκές διαδικασίες για τη συσχέτιση του ελληνικού Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό. Το ίδιο σημαντικό είναι όμως να προβλέψουμε και να εντάξουμε στο Εθνικό μας Πλαίσιο Προσόντων εκείνες τις προϋποθέσεις και επιλογές που συνδέονται με τις εθνικές μας ανάγκες.

Η αξιοποίηση της διεθνούς εμπειρίας επιτρέπει να συναχθούν κάποια συμπεράσματα από τη διαδικασία συγκρότησης και εφαρμογής του NQF στις άλλες χώρες:

- Ο τρόπος εφαρμογής του Πλαισίου Προσόντων εξαρτάται από τις παραδόσεις, τις εκπαιδευτικές δομές και τις θεσμικές προϋποθέσεις των διαφόρων χωρών.
- Η δυνατότητα διασύνδεσης των αποκτούμενων προσόντων με την αγορά εργασίας εκτιμάται θετικά σε όλες τις χώρες που έχουν Εθνικά Πλαίσια Προσόντων.
- Κάποιες εκπαιδευτικές βαθμίδες (ειδικά η Ανώτατη Εκπαίδευση) θεωρούν ότι το Πλαίσιο Προσόντων θέτει σε αμφισβήτηση την πρωτοκαθεδρία τους στα υψηλότερα επίπεδα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης της διαπερατότητας και του προσανατολισμού στο αποτέλεσμα της μαθησιακής δραστηριότητας.
- Σε στρατηγικό και διαχειριστικό επίπεδο η επιτυχημένη συγκρότηση και εφαρμογή του Πλαισίου Προσόντων προϋποθέτει μια διαρκή διαδικασία διαβούλευσης ανάμεσα στους πολιτικούς υπεύθυνους, στους κοινωνικούς εταίρους, στους εκπαιδευτικούς φορείς και στους χρήστες του Πλαισίου Προσόντων.

Πώς θα υλοποιηθεί το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων θα συμπεριλάβει εξ αρχής όλους τους φορείς που συμμετέχουν στην εκπαίδευση και κατάρτιση της χώρας μας:

- Φορείς παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης όλων των μορφών και όλων των βαθμίδων,
- Φορείς πιστοποίησης (περιλαμβανομένης και της αποτίμησης και πιστοποίησης μη τυπικής και άτυπης μάθησης)
- Φορείς αναγνώρισης ακαδημαϊκών τίτλων και επαγγελματικών δικαιωμάτων
- Φορείς διασφάλισης ποιότητας,
- Και κοινωνικούς εταίρους.

Η παρουσία όλων των φορέων και των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία δημιουργίας του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι κομβικής σημασίας. Χαίρομαι ιδιαίτερα που το ενδιαφέρον όλων είναι μεγάλο, το επιδεικνύετε άλλωστε με την παρουσία σας εδώ.

Το προτεινόμενο κείμενο εργασίας για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων όπως και το αντίστοιχο ευρωπαϊκό δεν είναι τέλειο.

- **Οι περιγραφικοί δείκτες** σε πρώτο επίπεδο (εθνικό) είναι γενικοί και αφηρημένοι. Χρειάζεται να συνδεθούν με την επαγγελματική εμπειρία και την καθημερινή πρακτική για να αποκτήσουν νόημα και χρηστικότητα για κάθε κλάδο. Σε αυτό χρειαζόμαστε τη συμβολή των κλαδικών οργανώσεων.

- **Η διάκριση μεταξύ γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων** δεν είναι πάντα σαφής γιατί είναι κατά βάση μια θεωρητική και τεχνητή διάκριση. Όλοι γνωρίζουμε ότι η παιδεία, η μόρφωση κάποιου είναι κάτι σαφώς περισσότερο από το σύνολο των επιμέρους γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που έχει να επιδείξει κάποιος. Η κατάτμησή της γίνεται για καθαρά τεχνικούς λόγους, απλοποιεί την πραγματικότητα αλλά δεν αναιρεί την ενιαία θεώρηση της μόρφωσης.

Ένα παράδειγμα από το χώρο του ποδοσφαίρου:

- **Γνώση:** Αν χτυπήσω πλάγια τη μπάλα παίρνει φάλτσο.
- **Δεξιότητα:** Μπορώ να δώσω φάλτσο στη μπάλα.
- **Ικανότητα:** Μπορώ να δώσω φάλτσο στη μπάλα και να τη στείλω στο τέρμα παρότι έχω μπροστά μου τρεις αμυντικούς.

Ο συνδυασμός όλων αυτών αποτελούν ένα συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν του ποδοσφαιριστή.

- **Ορισμένες επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες** δε μπορούν να περιγραφούν «ουδέτερα» δηλαδή εκτός του συγκεκριμένου πλαισίου εντός του οποίου αποκτήθηκαν. Πέραν δηλαδή των οριζόντιων ικανοτήτων και δεξιοτήτων (επικοινωνιακές δεξιότητες, διαπολιτισμικές ικανότητες, κοινωνικές δεξιότητες) υπάρχουν μια σειρά από προσόντα που δε μπορούν να περιγραφούν θεωρητικά και ουδέτερα αλλά

χρειάζεται να συσχετιστούν με συγκεκριμένα επαγγέλματα για να αποκτήσουν νόημα.

- **Η οριοθέτηση μεταξύ των επιπέδων** δεν είναι πάντα ευκρινής. Σε κάθε ταξινόμηση υπάρχουν περιπτώσεις που δεν εντάσσονται με σαφήνεια σε κάποια από τις προβλεπόμενες κατηγορίες, αλλά μπορούν να ενταχθούν σε περισσότερες της μιας. Σε αυτήν την περίπτωση ισχύει η αρχή της «βέλτιστης αντιστοίχισης». Εκτός αυτού υπάρχουν και μη ιεραρχικά μοντέλα δεξιοτήτων π.χ. οι διαπολιτισμικές ή οι κοινωνικές δεξιότητες.
- **Τα κριτήρια** που θα ληφθούν υπόψη για την αντιστοίχιση πρέπει να συμφωνηθούν από τους εμπλεκόμενους φορείς στη βάση συναίνεσης και να είναι σαφή και διαφανή ώστε να διασφαλίζεται η αμοιβαία εμπιστοσύνη εντός και εκτός συνόρων.

Η συζήτηση για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων δεν είναι ακαδημαϊκής φύσης. Δε γίνεται ούτε για τις ανάγκες της αγοράς και των εργοδοτών. Έχει να κάνει με **τον πυρήνα της εκπαιδευτικής διαδικασίας**, με τις γνώσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες που αποκτούν οι μαθητές, οι εκπαιδευόμενοι, οι εργαζόμενοι μέσα από ποικίλες μαθησιακές και επαγγελματικές διαδρομές. Μπορεί και πρέπει να συνδεθεί με την καθιέρωση εκπαιδευτικών standards, δηλαδή του τι πρέπει να γνωρίζει, να κατανοεί και να πράττει ο μαθητής ή ο εκπαιδευόμενος στο τέλος μιας εκπαιδευτικής διαδρομής. Δεν είναι ένα τεχνικό ή διοικητικό εργαλείο, αλλά ένα **εργαλείο που συμβάλλει στην ανάπτυξη και**

μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, στη διασφάλιση ποιότητας του συστήματος.

Η διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση περιλαμβάνει όλες τις διαστάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας: Ποιότητα στο πλαίσιο παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ποιότητα στις εισροές (διδασκτικό υλικό, προγράμματα, εκπαιδευτικοί), ποιότητα στις διαδικασίες (διδασκτικές μέθοδοι και εφαρμογή) και φυσικά ποιότητα στις εκροές δηλ. στα αποτελέσματα των μαθησιακών διαδικασιών, στις γνώσεις, στις δεξιότητες, στις ικανότητες που αποκτώνται στο τέλος μιας μαθησιακής διαδρομής.

Με την σημερινή ημερίδα επιθυμούμε να εντάξουμε όλους όσους συμμετέχουν κατά οποιονδήποτε τρόπο στην εκπαίδευση και κατάρτιση στη χώρα μας στη συζήτηση για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Η παρουσίαση των εμπειριών και καλών πρακτικών άλλων ευρωπαϊκών χωρών μπορούν να οξύνουν τη συνείδηση ότι έχουμε να κάνουμε με κοινές προκλήσεις στις οποίες απαντούμε λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας μέσα σε ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Ευχαριστώ την Εθνική Επιτροπή Μελέτης του NQF για τη συμβολή της στη δημιουργία του κειμένου-εργασίας για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Η Επιτροπή αυτή που περιλαμβάνει εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, των φορέων εκπαίδευσης, κατάρτισης και πιστοποίησης, του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την προώθηση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Cedefop) καθώς επίσης και εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου ενσωμάτωσε στο κείμενο που δίνεται σήμερα σε δημόσια διαβούλευση διαφορετικές

απόψεις, εμπειρίες, προσδοκίες και ευθύνες των συμμετεχόντων. Το κείμενο εργασίας που δίνεται σε δημόσια διαβούλευση είναι **προϊόν μιας πρώτης συναίνεσης**.

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων αφορά όλους μας. Για το λόγο αυτό δε θα συγκροτηθεί πίσω από κλειστές πόρτες και με αδιαφανείς διαδικασίες αλλά με τη συμμετοχή όλων. Μόνο έτσι μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι δε θα δημιουργήσουμε άλλο ένα γραφειοκρατικό σύστημα που στην εφαρμογή του δε θα υπηρετεί κανέναν από τους σκοπούς για τους οποίους δημιουργήθηκε.

Έχουμε μπροστά μας ένα εξαιρετικά δύσκολο έργο. Τα χρονικά περιθώρια είναι στενά. **Μέσα στο 2011 πρέπει να έχουμε συγκροτήσει το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων**, ώστε να αρχίσει η διαδικασία αντιστοίχισης με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο που θα πρέπει να περατωθεί μέσα στο 2012 σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύσταση. Ωστόσο το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων δεν είναι στατικό, αλλά **μια αειφόρος διαδικασία**. Η εφαρμογή του ΕΘΠΠ θα πρέπει να προβλέπει όπως και κάθε καινοτομία μια φάση δοκιμής, μια φάση αξιολόγησης και μια φάση αναθεώρησης.

Υπάρχουν **τρία πεδία** που πρέπει να λάβουμε υπόψη για την αντιστοίχιση των προσόντων με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας: Προσόντα που προκύπτουν από διαδρομές της τυπικής εκπαίδευσης, προσόντα που προκύπτουν από διαδρομές της μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τέλος προσόντα που προέρχονται από διαδρομές της άτυπης μάθησης και της επαγγελματικής εμπειρίας. Ξεκινάμε από την τυπική και μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση και προοδευτικά

προβλέπεται και η αναγνώριση των προσόντων από διαδρομές άτυπης μάθησης.

Αυτή η ημερίδα είναι η εκκίνηση. Θα ακολουθήσουν μια σειρά άλλων ημερίδων περιφερειακών και κλαδικών στη διάρκεια των έξι μηνών που θα διαρκέσει η διαβούλευση. Θα έχετε όλοι τη δυνατότητα να εκφράσετε με οργανωμένο τρόπο τις θέσεις σας. Εύχομαι σε όλους μας θάρρος, αμοιβαία εμπιστοσύνη και προθυμία να ακούσουμε με προσοχή ο ένας τον άλλο απαλλαγμένοι από προκαταλήψεις και αγκυλώσεις του παρελθόντος.

Σας καλούμε να συμμετάσχετε εποικοδομητικά στην προσπάθεια συγκρότησης του ελληνικού Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και να καταθέσετε με καλή πίστη και τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία τις προτάσεις σας για το προτεινόμενο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων που δίνεται σε δημόσια διαβούλευση.

Ας έχουμε όλοι με τη σκέψη μας στο συλλογικό κοινωνικό όφελος. Μακριά από συντεχνιακές ανασφάλειες και επαγγελματικούς ψευτοεγωισμούς. Ας είναι κριτήριο το μέλλον των Ελλήνων. Κάθε Έλληνας με πιστοποιημένα προσόντα θα μπορεί να δει τον εργασιακό του βίο σε έναν πολύ ευρύτερο ορίζοντα, με περισσότερες ευκαιρίες και εμπειρίες. Και εν πάση περιπτώσει, εάν σήμερα μιλάμε και δικαίως για το μισθολογικό χάσμα που χωρίζει τον Έλληνα εργαζόμενο από ευρωπαίους συναδέλφους του, από κάπου πρέπει να ξεκινήσουμε για να το κλείσουμε. Και ο πιο ασφαλής δρόμος είναι η ποιότητα και η πιστοποίηση. **Σύγκλιση προσόντων, μεσοπρόθεσμα, σημαίνει και**

σύγκλιση μισθών. Αυτό είναι που πρέπει να παλέψουμε. Αυτό είναι που πρέπει να κερδίσουμε.

Σας ευχαριστώ για την παρουσία σας εδώ και εύχομαι καλή συνέχεια!